

Лазар Радан¹

докторанд

Требиње

УДК 355.093.4:929 Младић Р.(048.83)

DOI 10.7251/SIC2609357R

COBISS.RS-ID 143964929

КЊИГА О ГЕНЕРАЛУ РАТКУ МЛАДИЋУ

Немања Вујић: Генерал Младић у српској јавности: студија случаја – новосадски *Дневник* 1992–1995, Нови Сад: Архив Војводине, 2025, стр. 309.

У години када обиљежавамо тридесет година од краја Рата у Босни и Херцеговини, пред читалачком публиком, у издању Архива Војводине, појавила се књига *Генерал Младић у српској јавности: студија случаја – новосадски Дневник 1992–1995*. аутора историчара мср Немање Вујића. Млади српски научник Немања Вујић, докторанд Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, примарно се бави савременом историјом, са посебним фокусом на историју рата у Босни и Херцеговини 1992–1995. У складу са тим, уважени колега Вујић је крајем 2025. издао своју прву књигу на наведену тему. Аутор је књигу подијелио на неколико значајних цјелина, одлучивши се за тематски приступ писања. Већину поглавља чине детаљни извори чланака и текстова из новосадског *Дневника* – дневних новина које су свакодневно пратиле стање на фронтима у Босни и Херцеговини. Поред *Предговора* и *Увода*, као базичних поглавља, Вујић своју студију започиње поглављем *Почетак сукоба у Босни и Херцеговини: Од скупштинских клупа до општег рата*. У оквиру њега, аутор нам је презентовао темељну уводну цјелину о почетку рата у Босни и Херцеговини. Прецизно и концизно,

¹lazo998@gmail.com

описани су догађаји од почетка 1991. до маја 1992. када и почиње општи ратни сукоб на нашим просторима.

Друга цјелина књиге носи назив *Предратна биографија Ратка Младића: Божановићи – Скопље – Книн – Црна Ријека*. Овдје се аутор детаљно посветио упознавању својих читалаца са биографијом јунака саме књиге. У форми прегледа, али довољно за општи утисак, понудио је све важне информације из живота генерала Младића, до почетка рата. Цјелина је базирана на биографским подацима почевши од рођења у херцеговачком селу Божановићи, преко Младићевог школовања и војног позива, па све до његовог службовања у Скопљу и Книну, закључно са доласком у Црну Ријеку код Хан Пијеска– сједиште Главног штаба Војске Републике Српске (ВРС).

Трећу цјелину књиге аутор је насловио *Младић као војсковођа: Преглед ратног пута*. Овдје је аутор детаљније обрадио уопште формирање ВРС и Младићеву улогу у том процесу, затим његове улоге у операцијама око Сарајева, операцији *Коридор* и Херцеговини, као и случајеве страних интервенција, пада Републике Српске Крајине, операција у Подрињу и операцији „Намјерна сила“ НАТО пакта. Кроз ово поглавље Вујић нас је упознао са Младићевим ратним путем и његовом улогом кроз најзначајније догађаје током рата. Објаснио је све битне и важне ствари, без да је причу одвајао од фокуса на личност Младића у истим, најчешће кроз чланке *Дневника*.

Четврта цјелина носи назив *Младић и међународне снаге: сарадња, преговори и сукоб*. У оквиру ове цјелине аутор нам је понудио информације најприје о првим акцијама НАТО-а и доласку Заштитних снага Уједињених нација. Затим је обрадио процесе демилитаризације енклава, да би потом понудио веома занимљив осврт на Прву експлозију мине на сарајевској пијаци Маркале из фебруара 1994. Вујић је овдје такође обрадио и НАТО ударе на положаје ВРС, затим заробљавање 370 мировњака, реакције УНПРОФОР-а на елиминацију демилитаризованих зона, као и Младићеву улогу у покушајима заустављања НАТО бомбардовања положаја ВРС. Кроз поглавље нас је аутор упознао са разним сферама рата, ратних маневара, пропаганде и свакодневнице, на један веома садржајан начин.

Наредна, пета, цјелина књиге насловљена је *Војник у улози преговарача: Младић у потрази за миром*. Како је аутор у читавом раду досљедно пратио нит тематског приступа писању, тако је јасно из самог поднаслова о чему је писао у истом. Аутор је овдје обрадио значајне покушаје и напоре проналаска и постизања мировних услова у Босни и Херцеговини. Вујић је пажњу посветио Женевској конференцији, затим Венс-Оеновом плану, Овен-Столтенберговом плану, плану Контакт групе, као и самом Дејтонском мировном споразуму. Читаоцима је кроз ово поглавље презентована дипломатска активност свих страна током Рата у Босни и Херцеговини, са фокусом на улогу генерала Младића у њима.

Шесту цјелину рада аутор је насловио *Генерал Младић између Пала и Београда*. У оквиру ње се бавио веома интригантним и значајним подацима везаним за однос генерала Младића, као војног лица, са остатком политичког руководства српског народа, како у Републици Српској, тако и у Савезној Републици Југославији (СРЈ). Кроз ово поглавље аутор нас је упознао са првим неспоразумима са политичким руководством, затим са политичким притисцима на војску у смислу повлачења војске са одређених доминантних кота и положаја, са реакцијама и војног и политичког врха на мировне планове и преговоре, затим о веома значајној 50. сједници Народне скупштине у Санском Мосту, као и о улози Слободана Милошевића, али и патријарха српског господина Павла у турбулентним и тешким ратним временима.

Седма и уједно и посљедња тематска цјелина носи наслов *Генерал Младић пред хашким оптужницама*. У оквиру ње Вујић нам је представио улогу међународне штампе и појединих људи у срозавању и таргетирању улоге генерала Младића. Такође, детаљно се позабавио и описао генералов поратни пут и положај. Из ње сазнајемо како је генерал Младић смијењен, куда се познато кретао, када је прешао у илегалу и како је и када откривен, ухапшен и изручен у Хаг. Након наведених цјелина, аутор је књигу закључио са поглављем *Закључак*, а након тога приложио је низ значајних интервјуа из новосадског *Дневника* кроз поглавље *Прилог – Интервјуи Дневника са генералом Ратком Младићем 1992–1995*. Осим

тога, књигу чине поглавља *Извори и литература, Списак скраћеница, Регистар личних имена и Биљешка о аутору*.

Овом књигом аутор Немања Вујић постао је један од првих српских историчара који је писао о генералу Ратку Младићу. Задржавши један објективан поглед у комбинацији са одличном интерпретацијом извора и литературе на савремен научно-методолошки начин, Вујић је написао квалитетно историјско штиво. Доследно се држао своје теме и врло успјешно је приказао портрет генерала Младића онако како га је видјела српска јавност, кроз чланке новосадског *Дневника*. Успио је да нам пружи једну широку слику једне личности у смутном времену, представивши нам биографију човјека који је био понекад непожељан на свим странама. Темељним истраживачким приступом, зналачком анализом извора, текстова и литературе, али и познавањем читаве ратне и поратне проблематике у Републици Српској, Немања Вујић је написао важну књигу. Она ће, рекли бисмо, тек у будућности послужити као незаобилазно штиво у проучавању ратних тема рата у Босни и Херцеговини, портрета и биографије генерала Ратка Младића и уопште познавања овог сложеног раздобља српске националне историје. Вујић је свој историјски задатак обавио изузетно успјешно и стога његову књигу свесрдно препоручујемо.